

49. celoštátna postupová súťaž a prehliadka detskej dramatickej tvorivosti.
Je súčasťou Scénickej žatvy.

L i s t y

denné spravodajstvo

DETSKEJ TÁLIE

28. máj 2022 (sobota)

vyhodnotenie

Dominovala téma a tvar

A *k v minulosti si divadlo hrané deťmi hľadalo tému svojho javiskového stvárnenia v úpravách rozprávkových predlôh, tohto roku sa súbory orientovali na apelatívne témy vyrastajúce z konkrétneho života jednotlivca a spoločnosti. Témy výsostne zasahujúce nie len lokálnu spoločnosť, ale súviseli s globálnymi dôsledkami pre život ľuďmi obývaného sveta.*

Napríklad mobilné siete, domáce násilie, utrpenie, bolesť a smrť, neboli stvárané pateticky, ako správy o stave spoločnosti či existencie sveta videné očami detí, boli to zvnútornené postrehy detského vnímania problémov, ktoré nás v tomto svete informácií prenasledujú. Osamelosť jednotlivca, strata kontaktov v rodine, kritické hodnotenie minulosti, vzťah k umieraniu a smrti ako prostriedku odкрývania zmyslu života, kolektívne výpovede so silou individuálnosti každého jednotlivca, scénografické riešenie – všetko sa podriaďovalo schopnostiam detských interpretov.

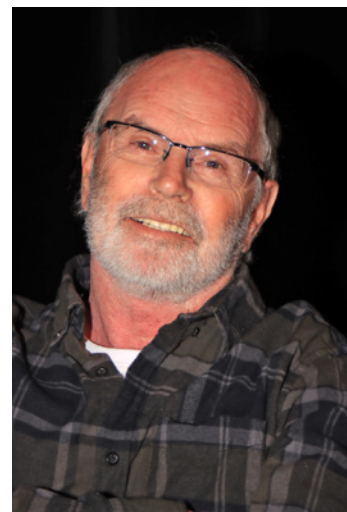
Detský pohľad na skutočnosť sveta problémov neprinášali iba ilustratívne informácie, skôr s nadsádzkou, humornou skratkou, kritickým sarkazmom, iróniou ukazoval divákovi čo dnešné deti trápi a nechcú sa vyhýbať otázkam po zmysle života, pôžitku, premiéru spotrebného tovaru. Isto, interpretácie boli úmerné veku detí, ale ich rôznosť inscenačných premien ich stavalo do jedného radu

– objasňujú témy, ktoré deti pociťujú, ale ktoré žijú a v nich sa pohybujú.

Divadlo hrané deťmi tohto roku na Zlatej priadke prelomilo predstavu o divadle s optimistickým záverom ústiace v radostnej budúcnosti. Naopak. Rozkrývalo problematiku sveta, nebálo sa myšlienky autorov upraviť pre vlastné potreby alebo naopak samostatne a kolektívne vytvoriť obraz chaosu nášho sveta ľudí aj planéty spojenú s prirodzeným svetom živých bytostí. Žiadne tabuizovanie témy, skôr ich obnaženie posilnené pohľadom nastupujúcej generácie do sveta ohrozeného nie len človekom, ale najmä jeho úbytkom racionálnych kritických myšlienok, analýz a možností smerovania. Smrť ako súčasť života raz v podobe skrátene času pre život vyplneného zmysluplným konaním, inokedy tragická udalosť pohrebu sa zmení na svár okolo dedičstva... Čo rezonovalo bol apel na publikum, aby sa pridalo k názorom inscenátorov, alebo ich poprelo. Toto

neformálne apelovanie si hľadalo miesto v našich dušiach zahľtených svetom pôžitkov, zábavy a šou. Kritický vzťah hodnotili aj vlastný podiel na stave v akom sa svet okolo nich odhaľuje. Ironickosť, čierny humor, láskavé pozvanie do sveta fantázie obnažili skutočnosť, že dnešným deťom nie je ľahostajný osud ľudstva a súčasne, že smrteľnosť je skôr výzvou prežiť plnohodnotný život.

Kritika rôznych totalitných systémov, násilie v rodine, šikanovanie, prežívanie virtuálnej reality na sociálnych sieťach – to je len časť úlomkov z tém o ktorých deti hrali. A nie niekoľko súborov, ale takmer všetky, ktoré sa na 49. Zlatej priadke v Šali prezentovali. Poučení vedľa začínajúcich. Hľadanie témy ich priviedlo k mnohým a rôznym scénickým podobám, ale spájalo ich v kritickom i keď často s humorom naznačených pohľadoch na problematiku sveta. Scéna, kúsok sveta na ktorej v krátkom, čase upozorňujú na svoj vzťah k okoliu aj vnímanie seba samého sa odrazilo v jednotlivých stavebných prvkoch inscenácií. Intonácia slova, rytmus výstupov, scénografické prvky, inventár často tvorený praktickými predmetmi prechádza-

júcimi premenou pred divákom – to bol obraz spolupráce dospelých realizátorov a kolektívu detských interpretov.

Mnoho podnetného predstavila tohtoročná Zlatá priadka, ale vo všeobecnosti sa odpútala od pokánia voči tradíciám a okrem svojej generácie oslovila aj dospelého diváka. Tvarová pestrosť, umne používaná hudba, pohybové stváranie motívov už je organickou súčasťou detských inscenácií. Obnažilo sa, že divadlo hrané deťmi dneška suverénne prekročilo rubikon zákazov a predpisov, obmedzení a tradície a odvážne karikovalo mytologické motívy rovnako ako tragické. Šťastný stav môžeme dosiahnuť iba prekonávaním utrpenia a bolesti a vnímaním smrteľnosti človeka ako súčasti plnokrvného života jednotlivca aj spoločnosti. Aj na to apelovali tohtoročné inscenácie Zlatej priadky v Šali.

PhDr. Lubomír Šarik,
predseda poroty

Inšpiráciu pre inscenáciu Veľká Čórka našiel Ochotníček v egyptskej rozprávke „Karkušov rozsudok“ v knihe Z rozprávky do rozprávky vydanej vo vydavateľstve Mladé letá v roku 1959. Pôvodná predloha sa končí šokujúco tragicky a rozprávkové pravidlo, že dobro nakoniec zvíťazí nad zlom v nej nefunguje. My sme sa s deťmi pokúsili nájsť riešenie, ale aby aj reálne fungovalo, potrebujeme pomoc divákov. Snáď sa nám jej na Zlatej priadke dostane.

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Kradnúť sa oficiálne nemá

Na tohtoročnej Zlatej Priadke môžeme vidieť inscenovanie tak aktuálnych tém, že skoro všetky zúčastnené detské divadelné súbory by mali dostať hlavné ceny. Aj detský divadelný súbor Ochotníček z Púchova nám prezentoval inscenáciu „Veľká čórka“, ktorá bola inšpirovaná egypt-

skou rozprávkou „Karkušov rozsudok“. Peter Hudák si s deťmi dal naozaj veľkú námahu, aby hľadali to, ako rozprávku priviesť do šťastného konca, pretože originál sa končí veľmi tragicky. A vymysleli ho dobre. Naozaj sme sa všetci zamysleli. Presne tak, kradnúť sa oficiálne nemá. Ani

POVEDALI NÁM O SEBE:

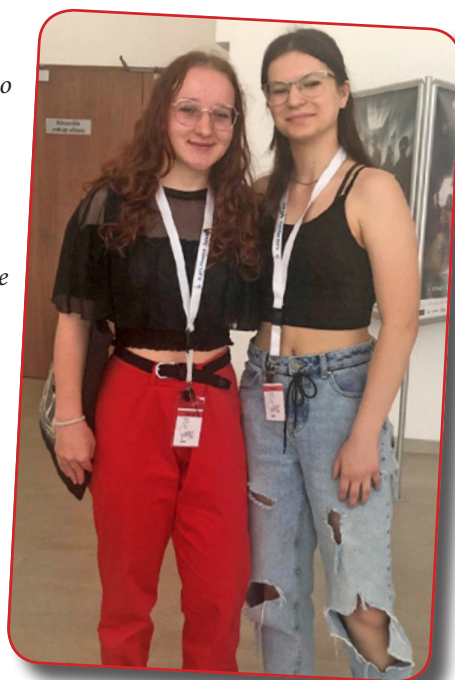
Nina Körmendyová a Klára Drábiková (DDŠ Ochotníček, Púchov): Ako sa vám dnes hralo? „Bolo to super, užili sme si to naplno.“

Na aký námet vzniklo vaše divadlo a čo je jeho hlavnou myšlienkou? „Naše divadlo vzniklo na námet Egyptskej rozprávky. Naša hra je o nespravodlivosti v tomto svete. Je to o tom, že namiesto toho, aby ľudia držali spolu a bojovali za spravodlivosť, čúšia v kúte a idú s davom.“

Ako dlho ste nacvičovali toto predstavenie? „Covid nám to dosť obmedzoval, takže približne pol roka.“

Aký je váš pán učiteľ a ako sa vám s ním spolupracuje? „My Peťa milujeme, skvelo sa nám s ním spolupracuje a určite aj jemu s nami, aj keď to je niekedy náročnejšie.“

Ako zvládáte stres na javisku a čo robíte, keď vám vypadne text? „Keď niekomu vypadne text, tak to moc neriešime, proste ideme ďalej, nádych výdych. Pokúšame sa to zakecať, akože to tak malo byť. Veď diváci nevedia čo nasleduje v našej hre.“

neoficiálne. A potom hľadáme vinníka a odsudzujeme nevinných, lebo „samo sa to neurobilo“... Ach... V každej dedine, v každom meste, v každej krajine je sudca Karkuš. Ďakujem deti a Peťo Hudák, že ste na javisko priniesli tak pálčivú tému,

v ktorej je dôležité hľadať odpovede na otázky. Vtipný autorský text Peťo Hudáka prináša parádny nadhľad témy a hravosť detí na javisku ju veľmi prirodzene interpretuje. Čo však dnes nefungovalo (a podľa mňa za to môže voľakto iný, neja-

ký Samo zo Šale), bolo prílišné pauzovanie medzi jednotlivými scénami alebo aj výstupmi a retardovalo tak samotný temporytmus. Napríklad situácia s príchodom novínárky. Výborne vymyslené, ale zostalo len pri ilustrovaní bez konania, hravosti, ktoré všetky deti z Púchova v sebe majú. Pomohlo by prepojenie medzi dramatickými situáciami, ktoré síce nahrádzali parádne autorské pesničky skupiny DVA v doprovode so živou hudbou (gitara a miestami aj bubon), ale nepô-

sobili ako legato, ktoré by viazalo jedno s druhým. Náznaková scénografia, ktorá symbolizuje jednotlivé typy postáv je veľmi vhodne vybraná. Škoda, že sa s ňou ešte trochu viac nevyhrali ako s drevenými stolčekom (tvorba šibenice). „Ak nevidím zlo, nepočúvam o zlom a nehovorím o ňom nič, som pred ním chránený“. Nebojme sa ho vidieť, počuť a hovoriť o ňom. Deti z Ochotníčka sa nebáli a som na nich veľmi hrdá.

Katka Hitzingerová

DOBROTÝ DETSKEJ POROTY

- „Čakal som, že sa tam bude viac kraďnúť.“
- „Dobrá hudba a kostýmy.“
- „Páčilo sa mi ako hudobníka na začiatku zapojili do deja, dali mu klobúk.“
- „Pekne na seba herci reagovali.“
- „Páčilo sa mi ako ukázali, že vládne v bežnom svete nespravodlivosť a vysoko postavené pozície.“
- „Pekne tam spievali.“
- „Pri tom obesení sa ten malý chlapec nemal smiať, to bola vážna situácia.“
- „Chýbalo mi tam trochu viac drámy, a niektoré postavy sa mi tam zdali zbytočné.“
- „Kto neplatí, nemá.“
- „Kraďnúť sa vyplatí, keď máš sudcu, ktorý má rád šúlance.“
- „A Kika tebe sa ktoré predstavenie najviac páčilo?“ „Neviem“
- Lebo ja som sa pýtal jedného porotcu na wcku, že ktoré predstavenie
- sa mu páčilo najviac, a povedal, že všetky, že je platený za to, aby sa mu páčili všetky.“

Inscenácia je inšpirovaná poviedkou Dušana Mitana z knihy *Psie dni*. Príbeh o túžbe človeka po človeku, o samote, o falošnej blízkosti a pomoci. A to všetko zabalené do jedného veľkého podvodu!

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Hneď v úvode sa musím bez akéhokoľvek nátlaku priznať, že po svojich porotcovských skúsenostiach sa na niektoré súbory a ich inscenácie naozaj teším. Na prvý

pohľad sa to pre niekoho môže zdať ako výhoda, ale opak je pravdou. Podľa mňa je ľahšie niekoho bez očakávania prekvapiť, než cudzie očakávania naplňať. Dnes ma Bebčina so

POVEDALI NÁM O SEBE:

Patrik Vojtech a Patrícia Galková (DDS Bebčina, Nová Dubnica): *Ako by ste v krátkosti zhodnotili svoj výkon na javisku? „Podľa mňa sa nám hralo super, báli sme sa aby naša hra nestratila tempo a rytmus, no nakoniec všetko dobre dopadlo.“*

Popíšte nám v krátkosti hlavnú myšlienku vašej hry. „Ludia v dnešnej dobe sú celkom sebeckí. Ich sebeckosť sa ukázala napríklad aj na tom, keď sa ukázali na pohrebe nie za účelom vyjadriť úctu zosnulému, ale za hnusnou vidinou peňazí.“

Do akej miery sa vám podarilo vžiť sa do vašich postáv? „Podľa mňa sme sa celkom vžili, aj keď na začiatku to bolo komplikovanejšie, lebo sme sa nevedeli do toho tak dostať.“

svojou talentovanou pani režisérkou Mirkou Martinákovou opäť nesklamala. Poviedku Dušana Mitana Dohoda aktuali-

zovali a interpretovali tak výborne, akoby ju Dušan Mitana napísal dnes a nie v 70. rokoch. Témy samoty, túžby po ľudskej blíz-

kosti, našom nasmerovaní sa na materiálno vo falošných vzťahoch spracovali nesentimentálne, s vtipom, čiernym humorom, nápadito a vo výbornej kolektívnej energii. Súbor dýchal a pohyboval sa ako jeden muž v pestrých kompozíciách, zároveň úplne prirodzene a ľahko. Všetci, čo niekedy pracovali na javisku s veľkou skupinou detí, musia uznať, že je za tým obrov-

ský kus práce i oddretých skúseností. Práca s tempom, napätím, hudobnou zložkou, kolektívny výkon naplnený stopercentným nasadením jednotlivcov... Klobúk dolu.

Bebčina, nesklamali ste, naopak, v dobrom prekročili náročné očakávania. Ďakujem, lebo mne ste spravili parádny deň :-).

Alena Weisel Lelková

DOBROTY DETSKEJ POROTY

- „To bolo absolútne super. Nemám tam čo vytknúť.“
- „Najviac som sa zabavil.“
- „Dnešným ľuďom ide len o peniaze.“; o tom to bolo.
- „Ten príbeh a ten dej sa mi veľmi páčil.“
- „Ten humor odrážal každodenné situácie (obchod, pošta...) - To bolo vtipné.“
- „Malo to svoj vlastný humor.“
- „Mne vadila tá preafektovanosť.“ Mne nie. To malo byť tak naschvál.“
- „Preto si zhodili kostými, lebo si uvedomili, že boli falošní, a už nemusia vyzerať dobre.“
- „Tí herci celý čas zostali v roli, aj keď boli úplne vzadu. Aj keď nebola na nich pozornosť – stále hrali.“
- „Každý je dobrý, keď niečo potrebujem.“ Áno ako sa správali inak pod vplyvom peňazí.“
- „Peňazí nikdy nie je dosť.“ Áno, že ľudia sú chamtiví.“

NA SLOVÍČKO

O krem predstavení tu prebiehali aj tvorivé dielne. Oslovili sme **Šimonka** a **Laru**, ktorí prišli podporiť ostatné divadelné súbory.

Ktoré z predstavení sa vám páčilo najviac? „Všetko sa mi páčilo, no najviac sa mi páčilo **Veľká córka**.“

Zapojili ste sa aj do sprievodných workshopov? „Áno, ja som si vyrobila myšičku a veľmi sa mi to páčilo.“

Ako sa vám páčilo ubytovanie? „Dobre som sa vyspínala.“

Diváci **Nikola**, **Ester**, **Kristínka** a **Klára** nám taktiež odpovedali na zopár otázok.

Čo sa vám na zlatej priadke páčilo najviac? „Mne sa páčilo vystúpenie **Po škole**, lebo to je podľa mňa dobrá téma. Bolo to podľa mňa niečo ako malý horror.“

„Mne sa najviac páčilo vystúpenie **Oskar**, pretože dobre spracovali prostredie nemocnice a tiež vystúpenie **Po škole**.“

Čo hovoríte na workshopy? „Najviac sa nám páčil workshop s **Rómeom** a **Júliou**.“

Divadelnú hru sme už raz úspešne inscenovali asi pred 10 rokmi, keď sa prebojovala až na Scénickú žatvu. Jej protagonisti sú dnes už maturantami na konzervatóriu. Ale práve pre jej jednoduchosť a široké možnosti inscenovania si ju režisérka zvolila aj pre súčasných druhákov. Pomocou dramatickej improvizácie a kreatívneho postupu detí sa rodí priamo pred zrakmi diváka inscenačný tvar, ktorý je náčrtkom príbehu o Jankovi, ktorého otec vystrúhal z dreva, a ktorý sa stretáva v priebehu života s rôznymi peripetiami.

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Načo by sme drevo do lesa nosili?!

Však to by sme boli úplne „ši-ši“. Urobme tak jedine vtedy, keď to stojí za to! Mladé stromčeky, teda deti z divadelného súboru zo Spišskej Novej Vsi nám na záver tohtoročnej Zlatej priadky predviedli hru autora Štefana Šimka,

ktorú si pripravili pod vedením Evy Kroppovej. JANKO 1/2JENKO naozaj ožil pred našimi očami. A nikto na javisku pritom nepôsobil „drevene“.

Detské riekanky, rýmováčky, hry a naháňačky, stavby, prekáračky boli dobrým stavebným ma-

POVEDALI NÁM O SEBE:

Miriám Lucáková a Natália Dulovičová (Studio 12+20, Spišská Nová Ves):

O čom je vaše predstavenie? „Je o tom ako jedna mamička mala mať bábätko, ale potom jeden muž našiel také drevo a vyrobil z neho polienko.“

Ako dlho ste nacvičovali toto predstavenie? „Nacvičovanie nám trvalo asi pol roka.“

Áká je vaša pani učiteľka? „No, je veľmi dobrá. Je milá a aj nás veľa naučila. Chceli by sme jej odkázať, že jej veľmi ďakujeme.“

Ako prebiehali nácviky? „Niekdedy boli prísnejšie, ale väčšinou sa aj hráme a máme také aj hry.“

Ako si poradíte, keď zabudnete text? „Ešte sa nám to nestalo, ale niekto kto vie ten text by nám pomohol.“

teriálom. Vzniklo svieže, humorné detské divadielko v ktorom bolo badať nielen radosť z javiskovej prítomnosti (miestami s pôvabnými nedorozumeniami medzi aktérmi),

ale ja citlivú pedagogickú prácu, skúsenosť s detskou tvorivou dramatickou činnosťou. Tak nám táto rozprávka ponúkla predobraz nádejnej novej generácie mladých diva-

delných tvorcov, ktorí sa orientujú v priestore, využívajú svoje zmysli, myslia srdcom, cítia metaforu a pri tom ich to náramne baví!

A nás to bavilo tiež! A nie, nie sme ši-ši! Už len šišiši... čochvíľa nasadneme na vlak, prípadne iný dopravný prostriedok, ktorý nás dopraví všetkých domov.

Ja už mám jednu náramne dobrodružnú cestu a zážitok za sebou. Vďaka za ne! Predstavenia, deti a ženy, tvorcovia a porotcovia.... no prosto všetci, že ste ma vrátili z času ktorý žijeme, do zmysluplného sveta. **ĎAKUJEM!**

Marika Kecskéssová

DOBROTÝ DETSKEJ POROTY

- „Tímovo rozprávali, a celkom dobre hrali.“
- „No podľa mňa hrali vynikajúco, na to, že to boli také malé deti.“
- „Nemali rekvizity, a pekne si vytvorili (dom, rieka...), a doteraz všetci mali rekvizity.“
- „Keby som bol v ich veku, tak by som bol najšťastnejší na svete, že takto hrám.“
- „Vydarené.“
- „Ich bin striga.“ - to im vyšlo.“
- „Dobre šušlala, keď jej vypadali zuby.“
- „Najlepšie by bolo keby hrali pre bábatká.“
- „Páčilo sa mi, že kulisy si spravili sami zo seba.“

MOMENTKY PORÔT 49. ROČNÍKA:

Organizátori celoštátnej súťaže a prehliadky na návrh odbornej poroty udeľujú tieto ceny a ocenenia:

- **Hlavná cena a priamy postup na Scénickú žatvu Martin 2022 a festival TvorBA 2022, Zlaté pásmo, vecná cena NOC Bratislava**
 DDS Prvosienka, ZŠ s MŠ J. Vojtaššáka, Zákamenné
 za inscenáciu **DIEVČA Z MORSKÉHO DNA**
- **Cenu primátora mesta Šaľa organizátori udeľujú na návrh Detskej poroty – Detské fórum, Strieborné pásmo**
 DDS Drim, ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre
 za inscenáciu **MALÁ KRAJINA**
- **Zlaté pásmo a špeciálna cena za dramatizáciu literárnej predlohy, vecná cena MsKS Šaľa**
 Trma-vrma, Spojená škola Letná – ZUŠ, Poprad
 za inscenáciu **VIEM, ŽE SA VRÁTI**
- **Zlaté pásmo a špeciálna cena za inšpiratívnu scénografiu, vecná cena CVC Šaľa**
 DDS Bodka, ZUŠ Veľký Krtíš
 za inscenáciu **OSKAR**
- **Zlaté pásmo a špeciálna cena za vynikajúcu kolektívnu interpretáciu, vecná cena KOS Nitra**
 DDS Bebčina, ZUŠ Štefana Baláza, Nová Dubnica
 za inscenáciu **A TAKÝ KRÁSNY DEŇ TO MOHOL BYŤ!**
- **Strieborné pásmo**
 Divadlo na kolene, ZUŠ Cífer
 za inscenáciu **CIRKUS COVID**
 TOTE TAM, ZUŠ Antona Cígera, Kežmarok
 za inscenáciu **(NE)CHCEME REZANCE**
- **Bronzové pásmo**
 DS Štuch, ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre
 za inscenáciu **NEBO V KLIETKE**
 DDS Cez dierkovú kľučku, ZUŠ E. Suchoňa, Pezinok
 za inscenáciu **V NAŠOM MESTE**
 Divadielko na Dlani, ZUŠ Voderady
 za inscenáciu **#ANTIKA (Príbeh inšpirovaný predstavením O Persefone)**
 Pierroťáci, SZUŠ Pierrot, Námestovo
 za inscenáciu **SME IUDIA**
 ZUŠ Nádvná 10, Zvolen
 za inscenáciu **PO ŠKOLE**
 DDS Regetka, ZŠ Ruskov
 za inscenáciu **O ČLOVEKU, KTORÉMU V BRUCHU MUZIKANTI VYHRÁVALI**
 DDŠ Ochotníček, Púchovská kultúra s.r.o., Púchov
 za inscenáciu **VEĽKÁ ČÓRKA**
 studio 12+20, ZUŠ Fabiniho 1, Spišská Nová Ves
 za inscenáciu **JANKO 1/2 JENKO**

Šaľa 28. mája 2022

49. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka detskej dramatickej tvorivosti je súčasťou scénickej žatvy Mestské kultúrne stredisko, Šaľa, 25. – 28. mája 2022

Podujatie sa uskutočnilo s podporou Ministerstva kultúry SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Nitrianskeho samosprávneho kraja a pod záštitou primátora mesta Šaľa.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

- **VYHLASOVATELIA:** Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- **ODBORNÝ GARANT:** Národné osvetové centrum, Bratislava
- **ORGANIZAČNÝ GARANT:** Mestské kultúrne stredisko pri meste Šaľa
- **SPOLUUSPORIADATELIA:** Mesto Šaľa, Krajské osvetové stredisko v Nitre, Okresný úrad Nitra, odbor školstva, Základná umelecká škola v Šali, Spoločný školský úrad, Šaľa, Centrum voľného času, Šaľa
- **LEKTORSKÝ ZBOR:**
- **ODBORNÁ POROTA:** Ľubo Šárik, Katarína Hitzingerová, Alena Weisel Lelková, Marika Kecskéssová, Karol Horváth
- **DETSKÉ FÓRUM:** Barbora Jurinová

HLAVNÝ PARTNER:

U. fond na podporu umenia

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Partneri:

*Národné osvetové centrum Bratislava,
Mesto Šaľa, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Krajské osvetové stredisko v Nitre*

ORGANIZAČNÝ PARTNER:

MEDIÁLNI PARTNERI:

SPONZORI:

L i s t y

denné spravodajstvo

DETSKEJ TÁLIE

Vydalo: Mestské kultúrne stredisko Šaľa v spolupráci
s Národným osvetovým centrom Bratislava

Adresa: SNP 16, 927 01 Šaľa, tel.: 031 / 770 4051

Realizačný tím: MsKS Šaľa, Realexpo, s. r. o.

Redakcia: Margaréta Gupková, Barbora Pappová, Ivan Aľakša

Foto: Robert Pákozdy.

Grafická úprava: Fantázia media, s. r. o.

Náklad: 250 ks, nepredajné

Rok vydania: 2022